

Средно училище „Гео Милев” гр.Трън
ул. „Петко Д. Петков” №5; тел. 077312064
info@sugeomilevtran.com www.sugeomilevtran.com

**Утвърждавам,
Директор:
/К.Крумова/**

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА
ПРИБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
за учебната 2020/2021 година**

Настоящата Програма на СУ „Гео Милев” е в изпълнение на чл.263 ал.1 , т.9 от ЗПУО .Приета е с решение на ПС с протокол №11 /11.09.2020г. и е утвърдена със заповед №53/15.09.2020

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Уязвими групи в училище са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, деца-бежнаци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

Учениците от уязвимите групи биват подкрепяни от всички институции в държавата.

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с ученици в СУ „Гео Милев“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Общата приобщаваща подкрепа може да бъде насочена към развитие дарбите на учениците, помощ за деца в риск или с проблемно поведение и за такива, които имат специфични образователни потребности. В първия случай тази подкрепа се осъществява чрез модули и клубове. За учениците с рисково поведение се предвижда въздействие върху психоклимата, групова работа, работа със средата, в която е ученикът. При констатирани обучителни затруднения се осигурява допълнителна работа и консултации по проблемните учебни предмети.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

Обща подкрепа за организиране на подкрепата на личностното развитие в училище за координатор е определен ЗДУД, който изпълнява функциите си съобразно Наредба за приобщаващото образование. Общата подкрепа в училище се осъществява от екип, ръководен от координатора и педагогически съветник. Тя е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Общата подкрепа включва различна екипна работа също така и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси се организират от училище. Кариерното ориентиране, провеждано от педагогическия съветник или консултант от кариерен център също е част от общата подкрепа на учениците от първи до последния клас за училището. В училище СУ „Гео Милев“ гр. Трън функционира училищна библиотека, ръководена от определен за целта служител, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на учениците.

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование. Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи: - деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година - ученици с хронични заболявания и тези в риск.

Допълнителната подкрепа включва: - работа с дете или ученик по конкретен случай - психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативни нарушения, осигуряване на достъпна архитектурна среда, специализирани средства, ресурсно подпомагане. Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, училището уведомява отдел „Закрила на детето“ с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето. При наличие на три и повече ученици в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредба за приобщаващото образование. При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изяви дарби също се изработва индивидуален учебен план.

Екип за подкрепа (чл.128)

Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището се създава със заповед на директора за конкретно дете или ученик – със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания, за всяка учебна година. В състава на екипа по ал. 1 задължително участват психолог и/или педагогически съветник, както и логопед. В екипа участва ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти според индивидуалните потребности на детето или ученика – рехабилитатор на слуха и говора, учител на деца с нарушено зрение, учители в групата в детската градина/класен ръководител, учители, които преподават на ученика.

В заседанията на екипа може да участват представител на отдела за закрила на детето и други специалисти при необходимост.

Екипът по ал. 1 се ръководи от определения със заповедта на директора специалист от екипа. В работата на екипа на детето или ученика участва родителят/представителят на детето/лицето, което полага грижи за детето, а при необходимост и представител от съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и/или от центъра за подкрепа за личностно развитие, в т.ч. центъра за специална образователна подкрепа, и/или от Държавния логопедичен център, и/или от съответното специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания.

Екипът по ал. 1 работи целогодишно като провежда общите си заседания по предварително изготвен график. При възникнала необходимост заседание може да се провежда и извън определения график.

Ръководителят на екипа по ал. 1 отправя покана за участие на родителят/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, както и на представителя на съответната институция, за всяко заседание на екипа, но не по-късно от 7 дни преди датата на провеждане на заседанието. Този срок може да е по- малък в случай на възникнала необходимост от провеждане на заседание извън определения график.

Заседанията на екипа са редовни, когато присъстват всички членове. Решенията се вземат с пълно мнозинство.

За всяко заседание на екипа за подкрепа за личностно развитие се води протокол от определен от ръководителя на екипа специалист, който се подписва от ръководителя и от членовете на екипа.

Към протокола се прилагат писмените доклади на членовете на екипа. Ръководителят на екипа запознава родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, с протокола на екипа и изисква писменото му съгласие относно решението на екипа за предоставяне или за непредоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, СУ „Гео Милев“ – Трън уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживееене на ученика с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето. При необходимост се изработва индивидуална програма за допълнителна работа по съответните учебни предмети с цел преодоляване на затрудненията от ученика. За ученици с изявени дарби се търсят форми допълнителни занимания за развиване на способностите.

III. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

Закон за предучилищното и училищното образование:

https://www.mon.bg/upload/16293/zkn_PedUchObrazovanie_160318.pdf

Наредба за приобщаващо образование:

https://www.mon.bg/upload/4148/nrdb_priobshavashto_271017.pdf

Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;

http://www.nccedi.government.bg/upload/docs/Strategy_obrazovatelna_integracia_2015.pdf

Закон за защита от дискриминация:

<http://lex.bg/laws/ldoc/2135472223>

Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието:

http://www.unescobg.org/file_store/konventsia_borba_srestu_diskriminatsiya.pdf

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такива в СУ „Гео Милев“ съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в СУ „Гео Милев“ са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, ученици в риск, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, ученици със социално слаба мотивация за учене и незаинтересованост към учебния процес, деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди.

IV. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ:

Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето.

Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност.

Според Алианса за приобщаващо образование има девет водещи принципа на приобщаващото образование и те са:

- ❖ Човек е ценен независимо от неговите способности или от неговите постижения.
- ❖ Всяко човешко същество е способно да чувства и да мисли.
- ❖ Всяко човешко същество има правото да общува и да бъде чуто.
- ❖ Хората се нуждаят един от друг.
- ❖ Истинското образование може да се случи единствено чрез истински взаимоотношения.
- ❖ Всички хора се нуждаят от подкрепа и приятелско отношение от хора на своята възраст.
- ❖ Прогрес в ученето се постига чрез надграждане на това, което човек може да прави, а не на това, което не може.
- ❖ Различията внасят здравина в отношенията в обществото.
- ❖ Сътрудничеството е за предпочитане пред конкуренцията

V. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи включва:

- принципите на приобщаващото образование;
- условията и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
- условията и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците, въз основа на оценката на индивидуалните им потребности, и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
- изграждане на позитивен психологически климат в училището;

VI. МЕРКИ

Основни мерки, насочени към намаляване на необхванатите от образователната система деца и ученици и за превенция на ранното отпадане на ученици от училище:

- въведена целодневна организация на учебния ден за ученици I – VII клас;
- ежегодно се осигуряват учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване за учениците от I клас. Безплатни учебници за учениците от II до VII клас. Това способства за преодоляване на социалната тежест на деца от социално слаби семейства и служи за насърчаване на посещаемостта в училище ;

- ресурсно се подпомага интегрираното обучение на ученици със специални образователни потребности в училище;
- създава се необходимата подкрепяща среда за участие в националното външно оценяване и за полагане на държавни зрелостни изпити от ученици със специални образователни потребности;
- провеждат се форми на обучения на директори, учители и други специалисти с педагогически функции за работа с деца и ученици със специални образователни потребности в общообразователна среда, и за работа с деца от други уязвими групи, включително роми;

VII. КОВИД 19

От министерството обясняват, че е предвидено учебната година да започне във всички училища в страната присъствено, при спазване на предписанията на здравните власти - дистанция, предпазни средства и дезинфекция на пространствата. В случай на заразен учител или ученик, ще се следват указанията на здравните инспекции, като не се предвижда затваряне на цялото училище, а само карантина за отделен клас.

Ако има повече заразени, може да се стигне до затваряне на училище за дните, в които се налага да се изчакаят резултати от тестове и да се извърши дезинфекция. В такива случаи може да се превключи на дистанционно обучение за няколко дни, но само за съответния клас или училище.

Всяко училище трябва да изготви свой екшън план.

Предвижда се стъпаловидно започване на учебните часове. Начален етап ще започват в 8, 00 ч., прогимназиален в 8, 20 ч., а гимназиален в 8, 30 ч.

Разстоянието между чиновете ще е повече от метър, за да се спази правилото за дистанция.

Учителите ще бъдат с маски или шлемове тези, които преподават в повече класове няма да имат правото да ги свалят.

В коридорите ще трябва всички да носят маски.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

№	Дейности	Отговорник	Срок	Забележка
1.	Определяне на координатор и членове на координиращия екип за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие и запознаване с новите правила свързани с КОВИД 19	директор	14.09.2020 г.	
2.	Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	директор, зам.директор учителите	постоянен	
3.	Съвместни дейности с МКБППМН	директор, зам.директор	Постоянен, по график	
4.	Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда и работа с ученици със СОП	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	
5.	Подкрепа на ученици от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието в гимназиален етап	Комисия по стипендии	постоянен	
6.	Включване на културните традиции на различните етнически групи в проблематиката на интеркултурното образование в образователните институции	учители	постоянен	
7.	Разработване на механизъм за включване на компонент „интеркултурна компетентност“ при определяне на диференцираното заплащане на педагогическите специалисти	Комисия за диференцирано заплащане	м.септември	
8.	Насърчаване кандидатстването за работа в училище на учители с висше педагогическо образование, принадлежащи към по-слабо представени в професията етнически групи	директор	м.септември	
9.	Включване в годишния план за дейността на училището на традиционен празничен календар с изяви на ученици от различните етнически групи	директор	м.септември	
10.	Дейности по обща подкрепа			
А	Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	учители	постоянен	
Б	Дейности, свързани с екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.	координатор	постоянен	

В	Обмяна на информация, опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.	учители по предмети, педагогически съветник	постоянен	
Г	Включване на учениците с обучителни трудности в групи по проект „Подкрепа за успех“.	учители	Октомври 2020г.	
Д	Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.			
	Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.	учители по предмети	постоянен	
Е	Дейности, свързани с кариерното ориентиране на учениците			
	Провеждане на беседи с родители на ученици с различни професии в ЧК за учениците от 4,7 и 10 клас.	класни ръководители	В съответствие с плана на класния р-л	
Ж	Дейности, свързани със занимания по интереси.			
	Организиране на групи и клубове за занимания по интереси	класни ръководители,	постоянен	При интерес от страна
	Включване на учениците в извънкласни дейности и мероприятия- конкурси, състезания, концерти	класни ръководители, учители по предмети	постоянен	
З	Дейности, свързани с библиотечно-информационно обслужване.			
	Осигуряване на достъп до училищната библиотека и до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.	учители	постоянен	
И	Дейности, свързани с грижа за здравето на учениците.			
	Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот	класни и р-л, пед. съветник	постоянен	
	Провеждане на тематични инструктажи	класни ръководители	постоянен	
К	Дейности, свързани с поощряване на ученици с морални и материални награди.			

	Съобщаване и похвала за високите постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и др., за приноса им към развитието на училищната общност	класни ръководители	постоянен	
	Награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището	класни ръководители	постоянен	
	Връчване на похвални писма на родителите на ученици с отличен успех и високи постижения.	класни ръководители	постоянен	
Л	Дейности, свързани с превенция на насилието			
	Провеждане на индивидуална работа с учениците, станали жертва на тормоз/насилие и ученици с агресивно поведение	педагогически съветник	постоянен	
	Провеждане на лекции, беседи, презентации на теми, включени в плана на класния ръководител относно противодействие на насилието, агресивните прояви, кибертормоз, ненасилствена комуникация и разрешаване на конфликти, превенция на зависимостите	класни ръководители, пед.съветник	постоянен	
М	Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемно поведение.			
	Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера на работа: - Етичен кодекс на класа - Взаимното уважение като основен принцип на отношенията учител-ученик и ученик-ученик; - Изготвяне и спазване на критериите за оценяване; - Спазване на умерената дистанция	учители по предмети	постоянен	

	<p>учител-ученик;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Иновативни методи на преподаване; - Осъществяване на своевременна обратна връзка и конкретни препоръки от учителите по всички предмети; - Отчитане на напредъка на ученика. 			
	Осигуряване на консултации по отделните предмети	учители по предмети	постоянен	
	Консултиране на ученика и/или родителите с педагогически съветник	педагогически съветник	постоянен	
	Включване на ученика в дейности в полза на класа или училището, съобразени с неговите желания и възможности	класни р-ли, пед.съветник	постоянен	
Н	Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.			
	Събиране и предаване на конкретна информация от класните р-ли към координатора относно ученици със затруднения и изготвяне на план за личностна подкрепа.	координатор, учители по предмети, класни р-	постоянен	
	След приключване на втория учебен срок на съответната година, координаторът изготвя и предоставя на педагогически съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващо образование в училището. Докладът се предоставя и на началника на съответното регионално управление на образованието.	координатор	07.07.2021г.	
10	Дейности по допълнителна подкрепа			
А	Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с извънредни дарби	експертски тим за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	При необходимост, не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършване на	

			оценка	
Б	Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	Външен логопед/ психолог	постоянен	При необходимо ст
В	Ресурсно подпомагане	Ресурсен учител	постоянен	

IX. Заключение

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и общност.

Обхващането на всеки ученик с увреждане в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат на изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните ученици със специални образователни потребности, ресурсни учители и други специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

Комисия:

Изготвил Председател: Детелина Факирска

Членове: Анелия Боянова, Ваня Иванова